PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH W POLSCE.

Rok II | Warszawa, 31 grudnia 1936 r. | Nr. 16 (30)

Redakcja i Administracja: Warszawa 1, ul. Traugutta 3, tel. 291-29

Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

T R E Ś Ć:

IMPORT I EKSPORT SZKŁA I WYROBÓW SZKLANYCH

w m-cu wrześniu 1936 r.

Nr. Nr. wykazu statyst.	NAZWA TOWARU	PRZYWÓZ		WYWÓZ	
		kg.	zł.	kg.	zł.
89710	Szkło rozdrobnione	—	—	—	—
89720	Szkło barwne do powlekania, emalja, w kawałkach lub proszku — oprócz osobno wymienionych	3.911	7.832	—	—
89800	Cegiełki, pustaki, płyty, płytki, dachówki ze szkła	—	—	—	—
	Butelki, gąsiory, słoje i t. p. służące do stałego przechowywania płynów i innych towarów, chociażby z odlanemi lub wyciskanemi literami, napisami, godłami, lecz bez innych ozdób — nierżnięte, nieszlifowane, oprócz osobno wymienionych:				
89910	ze szkła naturalnej barwy butelkowej, oprócz osobno wymienionej, bez przyszlifowanych szyjek, korków, wyrównanych denek i brzegów	—	—	23.128	14.482
89920	ze szkła półbiałego, białego — bez przyszlifowanych szyjek, korków, wyrównanych denek i brzegów	94	94	—	—
89930	ze szkła mlecznego, bronzowego, barwnego (w masie zabarwionego), bez przyszlifowanych szyjek, korków, wyrównanych denek i brzegów	1.024	7.316	4.250	2.803
89940	ze szkła wszelkiej barwy z przyszlifowanemi szyjkami, korkami z wyrównanemi brzegami, denkami, naczynia do konserw	66	74	—	—
89950	wyroby szklane, objęte Nr. Nr. 89910-89940, z dodatkiem korka lub innych pospolitych materjałów, również oplecione słomą, trzciną, drutem i t. p.	115	715	113	500
89960	Syfony, chociażby z częściami metalowemi i innemi	—	—	—	—
	Wyroby, oprócz osobno wymienionych ze szkła białego, półbiałego — nieszlifowane, nierżnięte, chociażby z przyszlifowanemi szyjkami, korkami, pokrywkami, także wyrównanemi dnami, brzegami, oraz z odlanemi lub wyciskanemi deseniami, godłami, napisami, lecz bez innych ozdób:				
90010	prasowane lub lane	228	1.446	15.134	13.317
90020	dęte gładkie o grubości ścianek powyżej 4 mm.	640	1.980	—	—
90030	dęte inne	991	3 903	15.996	36.981
90040	rurki, pręty	8.256	40.800	19	56
90050	wszelkie naczynia laboratoryjne, chociażby z podziałkami; ampułki i t. p. wyroby z rurek, oprócz osobno wymienionych	1.388	17 113	—	—
90100	Naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych ze szkła białego, mlecznego, barwnego	728	2.698	1	21
90200	Naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych, szlifowane, polerowane, rżnięte — ze szkła białego, mlecznego, barwnego	2	67	1.763	7.577
90300	Wyroby ze szkła białego szlifowane, polerowane rżnięte, lecz bez innych ozdób	158	2.419	5.015	8.077
	Wyroby ze szkła w masie zabarwionego, dwuwarstwowego, mlecznego, malowanego, oprócz osobno wymienionych, karbowanego z powierzchnią spękaną (craquele), lodową:				
90410	rurki, pręty	930	5.503	—	—
90420	nieszlifowane, nierżnięte, chociażby z przyszlifowanemi szyjkami, korkami, pokrywkami, wyrównanemi dnami, brzegami, oraz z odlanemi lub wyciskanemi napisami, godłami, wzorami, lecz bez innych ozdób	256	2.209	—	—
90430	szlifowane polerowane, rżnięte lecz bez innych ozdób	38	415	—	—
90500	Wyroby, oprócz osobno wymienionych, ze szkła białego, półbiałego, w masie zabarwionego, dwuwarstwowego, mlecznego, matowanego, karbowanego, z powierzchnią spękaną (craquele), lodową oraz wszelkie naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych — wszystko z dodatkiem pospolitych materjałów, niestanowiących ozdób	371	3.264	—	—
90600	Wyroby ze szkła wszelkiego gatunku, ozdobne, oprócz osobno wymienionych, jako to: z wytrawionemi, matowanemi lub malowanemi wzorami malowidłami, emalją, złoceniem, srebrzeniem, ozdobami z pospolitych lub kosztownych materjałów	123	2.243	5.624	10.649
90710	Szkło w postaci łusek, kulek	73	603	—	—
90720	Soczewki do kieszonkowych lamp elektrycznych	—	—	—	—
90800	Gotowe naczynia do termosów, chociażby posrebrzane	—	—	—	—

Dalszy ciąg na str. 3 okładki)

Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH W POLSCE.

Rok II Warszawa, 31 grudnia 1936 r. Nr. 16 (30)

Redakcja i Administracja: Warszawa 1, ul. Traugutta 3, tel. 291-29

Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

Inż. Juliusz Pinkus.

II Międzynarodowy Kongres Przemysłu Szklanego w Londynie i Sheffieldzie

II

Prezydium Międzynarodowego Kongresu stanowili:

Prezes: B. P. Dudding, M. B. E., A. R. C. Sc., F. Inst. P. (President of the Society of Glass Technology), Prezydium honorowe: Lucien Delloye (Francja), F. C. Flint, B. S. (President of the American Ceramic Society), Dr. Ing. J. Max Mühlig (Czechosłowacja), Dr. Otto Seeling (Präsident, Deutsche Glastechnische Gesellschaft Niemcy), Sekretarz generalny: Profesor W. E. S. Turner, O. B. E., D. Sc., Skarbnik generalny: Egward Meigh, M. B. E., M. Sc.

Międzypaństwowa Komisja w sprawach szkła składała się z prof. W. Turnera jako przewodniczącego, d-ra inż. H. Mauracha (Niemcy) — sekretarza oraz ściślejszego komitetu składającego się z osób: Prof. J. A. de Artigas, Dr. Sc., Dr. Ing. (Hiszpania), Dr. J. C. Hostetter, (Stany Zjedn. Półn. Ameryki), Dr. Bernard Long (Francja), Dr. Ing. V. Ctyroky (Czechosłowacja).

Udział szeregu wybitnych osobistości ze świata naukowego, przemysłowego i handlowego w komitecie organizacyjnym, współpraca arystokracji rodowej, arystokracji ducha i potentatów finansowych wykazała znaczenie w życiu społecznym tej gałęzi przemysłu—szkła.

Skład osobowy poszczególnych komitetów narodowych, reprezentujących niemal wszystko z danej dziedziny, czem chlubić się może przemysł szklany—wszystko to uświetniało i dodawało blasku pomysłom, wiedzy, nauce i wytwórczości tego niezwykłego światowego zgromadzenia.

Zestawienie na legitymacji uczestników Kongresu słynnej wazy szklanej z Muzeum South Kenington, wraz z maszyną butelkową 20-stego stulecia było motywem i hasłem dla prac tego Kongresu.

Właściwy program, podany w Przemyśle Szklanym Nr 9-10, spełniony został niemal w całości; drobne zmiany nie wpłynęły w niczem na znaczenie i dorobek całości.

Kongres zainaugurowany został słowami powitalnemi Prezydium, dopiero przy rozmaitych okazjach niektórzy delegaci mieli możność oddania pozdrowień gospodarzom i całemu zjazdowi z uwzględnieniem niektórych swoistych tez danego kraju. Ze względu na niezmiernie ograniczony czas składano poza skróconem oficjalnem przemówieniem rodzaj deklaracji na ręce generalnego Sekretarza prof. Turnera.

W imieniu Związku Hut Szklanych w Polsce złożył poza przemówieniem pozdrawiającym delegat inż. J. Pinkus pismo następujące:

„W imieniu Związku Hut Szklanych w Polsce niniejszym mam zaszczyt wyrazić serdeczne podziękowania i gorącą wdzięczność za łaskawe zaproszenie do wzięcia udziału w dzisiejszym Kongresie.

Piękne słowa powitalne Jego Królewskiej Wysokości, Prezydjum i Szanownych przemówców znalazły szczery oddźwięk wszystkich tu zebranych.

Po raz pierwszy bierze Polski Przemysł Szklany oficjalny udział w Międzynarodowym Kongresie szkła. Skorzystaliśmy z tego zaproszenia na razie raczej symbolicznie, obiecując sobie, że w przyszłości weźmiemy bardziej czynny udział w pracach ogólnych i specjalnych kongresu, niemniej jednak chcę podkreślić, iż od czasu powstania The English Society of Glass Technology i podobnych instytucji w innych krajach śledziliśmy z wielkim zainteresowaniem rozwój i postępy ogólnej działalności na tem polu.

Polski Przemysł Szklany, jak prawdopodobnie żaden inny z tej dziedziny w świecie, musiał po wojnie niemal z dnia na dzień zmienić rodzaj swej produkcji i nastawienie w kierunku zbytu — szczególnie dotyczy to tej części Polski, która przez przeszło 100 lat znajdowała się pod zaborem rosyjskim i niemieckim.

Dzięki niezapomnianym zasługom naszego Wielkiego Marszałka Piłsudskiego, Polska otrzymała swą niepodległość, a tem samem wytknięte

zostały nowe drogi i cele dla przemysłu krajowego w ogólności, dla szklanego zaś w szczególności.

Ta gwałtowna przemiana postawiła szklarstwo wobec nowych zadań i zmusiła do poszukiwania lepszych nowoczesnych metod produkcji. Starania te jednak nie zawsze były owocne, a rozmaite eksperymenty bezkrytycznego przenoszenia zachodnich wzorów dały niejednokrotnie nawet wręcz ujemne rezultaty, jak to przed niedawnym czasem, przed paru laty między innymi miało miejsce z zastosowaniem pełnoautomatycznych maszyn.

Odtąd też zrozumiano konieczność ostrożnego przystosowywania nowoczesnych metod produkcji możliwie pod kątem widzenia i dopasowania do indywidualnych warunków pracy i potrzeb konsumenta, — produkcji i zbytu.

W tym też kierunku dążyć będziemy do wyciągnięcia korzyści z prac obecnego kongresu i pragniemy, by zawiązany tu kontakt przyczynił się do rozwoju naszych wspólnych zamierzeń i współpracy.

Składam też raz jeszcze w tym duchu życzenia najlepszego powodzenia tych prac!".

Program Kongresu zapowiedział na wstępie, że głównym jego celem ma być współpraca zmierzająca do popierania naukowych, technologicznych i artystycznych studjów o szkle; niezależnie od tego wszyscy delegaci uzgodnili między sobą pogląd, że rozpowszechnienie użycia szkła na podstawie rzeczowej oceny jego pożyteczności, może znaleźć swój wyraz w upiększaniu jego wyrobami wnętrz mieszkalnych oraz innych objektów do których może być ono zastosowane przy pomocy stosownej i zręcznej obróbki.

W przeciwieństwie do I-go Kongresu, który odbył się w r. 1933 we Włoszech, w Medjolanie, a w którym strona towarzyska, dzięki gościnności gospodarzy, zajęła uprzywilejowane miejsce, obecny Kongres poświęcony był przedewszystkiem rzeczowej pracy; zajął się on też zagadnieniem dotyczącym wyłącznie szkła. Stanowisko to odpowiadało jaknajlepiej życzeniom naukowców i techników.

Niezależnie jednak, od ujęcia prac Kongresu w tak rzeczowe formy, gospodarze okazali delegatom tak wysoki poziom gościnności, uzupełniony dużą ilością towarzyskich spotkań, oddali do dyspozycji gości tak sprężystą organizację i wspaniałe mieszkania, że wzbudzili w nich niekłamany zachwyt i wdzięczność.

Wygłoszone na Kongresie referaty zostały podzielone na cztery następujące grupy: 1) standaryzacja i terminologia szkła, 2) analiza surowców używanych do szkła i fizyczne właściwości szkła, 3) materiały ogniotrwałe i piece, 4) obróbka szkła, kształtowanie, rysowanie i uszlachetnienie. W ogólnej liczbie wygłoszono 75 referatów, niektóre z nich doprowadziły do bardzo wartościowych dyskusyj i wniosków, opracowanie których powierzono stałej międzynarodowej Komisji w sprawach szkła.

Przechodząc do wniosków zgłoszonych na Kongresie, należy stwierdzić, że II-gi międzynarodowy Kongres nietylko pod każdym względem wykonał postawione sobie zadania, lecz w znacznym stopniu przyczynił się również do dalszego rozwoju międzynarodowego porozumienia się w dziedzinie wiedzy, praktyki i techniki szkła.

W swoich redakcyjnych uwagach czasopismo „Glass" umieściło wzmiankę o pominiętych przez Kongres możliwościach rozważenia również i spraw z dziedziny gospodarczo-handlowej dotyczących szkła. W odpowiedzi na powyższą wzmiankę, generalny sekretarz i organizator Kongresu, profesor W. E. S. Turner, wypowiadając się w swoim artykule, nie wyklucza możliwości ujęcia kwestyj gospodarczo-handlowych na mających się odbyć w przyszłości tego rodzaju Kongresach, tem nie mniej jednak, uważa on że w obecnej chwili zagmatwana polityczno-gospodarcza sytuacja świata nie stwarza przychylnej atmosfery dla rozważania tego rodzaju spraw, i wobec tego kwestia ta na obecnym Kongresie została pominięta; okoliczność ta nie wyklucza możliwości, że poszczególni delegaci skorzystali z nadarzającej się okazji i przyjaznej atmosfery aby na marginesie Kongresu te sprawy poruszyć między sobą w rozmowach prywatnych.

Kwestia uzupełnienia ram przyszłych Kongresów za pomocą zorganizowania nieco większej wystawy szkła, niż to miało miejsce obecnie, natrafiłaby na przychylny grunt, szczególnie w sensie rezultatów, jakie dały by się osiągnąć w kierunku ujawnienia pewnych możliwości zastosowania szkła odpowiadających nowoczesnym wymogom.

Jeżeli sprawozdanie z całości prac Kongresu, ujęte w formie fachowej, nie zostało jeszcze podane do wiadomości osób zainteresowanych, to należy to przypisać raczej zbyt szerokiemu zakresowi poruszonych na Kongresie zagadnień, opracowanie których wymaga czasu; w najbliższych miesiącach cenny i obszerny ten materiał zostanie opracowany przez kompetentne organa i podany następnie, jako najdonioślejszy dorobek prac Kongresu, do ogólnej wiadomości.

Na zakończenie Kongresu Rzesza Niemiecka wręczyła zaproszenia technologom wszystkich krajów na III-ci Międzynarodowy Kongres Przemysłu Szklanego, który ma odbyć się tym razem w Niemczech w roku 1939.

Nowości techniczne.

(Przegląd prasy technicznej).

ZASTOSOWANIE PRZENIKAJĄCYCH PROMIENI DLA OKREŚLENIA ZAWARTOŚCI OGNIOTRWAŁYCH WYROBÓW.

(I. B. Austin-Journ. Am. Ceram. S. U. Februar 1936)

Zawartość wyrobów ogniotrwałych określa się obecnie prawie bez wyjątku przez nasiękanie ich płynem o ustalonym ciężarze właściwym, najczęściej wodą. Stosunek zużytego płynu do ogólnej objętości badanego ciała jest miarą jego zawartości. Sposób ten wykazuje braki i daje zawsze nieścisłe rezultaty, przeto już oddawna poszukiwano prostej lecz dokładnej i szybkiej metody badania.

Zostało stwierdzonem, że do tego celu nadają się promienie radu i Roentgena. Przy przenikaniu

tych promieni przez badaną próbkę, część energii promieniowania wchłania się. Współczynnik wchłaniania dla danego materiału zależy od długości fali promienia. Jeśli ten współczynnik jest znany, można odrazu obliczyć rzeczywistą zwartość badanego materiału, o ile zaś jest nieznany, da się obliczyć ze stosunku rezultatów badania 2 próbek zwartość względną. Można również podać w formie wykresu stosunek między wchłanianiem promieni i zawartością.

Pomiarów natężenia promieni dokonywa się wpierw metodą fotograficzną, potem metodą jonizacji. W tym ostatnim wypadku promienie, które przeniknęły badaną próbkę, w zależności od swego natężenia, wywołują mniejszą lub większą jonizację zawarteego w komorze aparatu powietrza, wskutek czego to powietrze w tym lub innym stopniu nabiera zdolności przewodnika elektryczności.

Jeśli więc umieścimy w komorze aparatu naładowany elektroskop, nastąpi jego wyładowanie; szybkość tego wyładowania będzie miarą energii promieniowania.

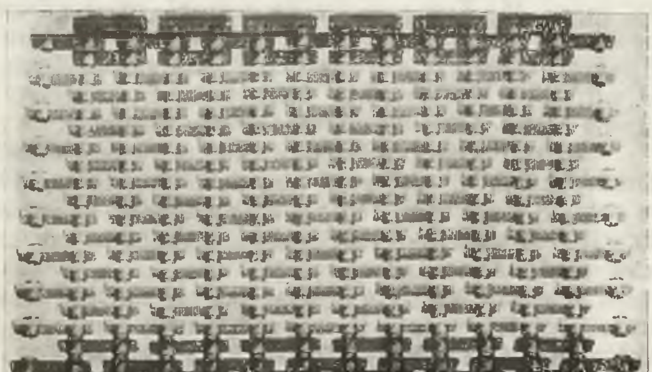
Badania wykonywują się szybko i bez trudności. Metoda jonizacji okazała się bardziej dokładną od fotograficznej.

NOWY TRANSPORTER.

Wytwórnia Diamond Chassis & Mfg. Company podaje szczegóły dotyczące nowego łańcuchowego transportera dającego się zastosować do transportu butelek i im podobnych wyrobów szklanych od wanny do pieców chłodzących lub do sortowni.

Długoletnie badania oraz skrupulatne i drobiazgowe próby na miejscu poprzedziły wprowadzenie transporteru do użytku w przemyśle szklanym.

Pomimo doskonałej jakości konstrukcji uwzględniono następujące dość zasadnicze cechy tego przyrządu: 1) maximum otworów dla sztucznej lub naturalnej wentylacji, 2) maximum użytecznej gładkiej powierzchni.

Poszczególne ogniwa łańcucha posiadają po dwie wprasowane w nie tulejki z hartowanej stali o średnicy 0,2 cala i o długości 0,211 cala, ogniwa te posiadają formę prostokątów a to w tym celu żeby całość powierzchni byłaby płaską. Sworzenie które przechodzą przez tulejki ogniw jak również dwa zewnętrzne z obu stron rzędy ogniw są wykonane ze specjalnie hartowanej stali ażeby mogły wytrzymać tarcie wskutek poruszania się transportera wzdłuż podłużnych torów; w zależności od przeznaczenia, ogniwa centralnej części transportera mogą być stalowe, fosforobronzowe, lub ze stopu aluminiowego; dwa ostatnio wymienione rodzaje materiałów najbardziej nadają się do nietamowania normalnego ruchu łańcucha; materiały te nie zmniejszają również trwałości przyrządu i nie ulegają uszkodzeniu z powodu obciążenia ich przy napędzie przez koła zębate.

Tulejki służą nietylko dla zazębiania się z zębatemi bębnami napędowemi, lecz służą również do centrowania poszczególnych ogniw ażeby powierzchnia transportera była jaknajbardziej płaską. Całość ogniw jest nadziana na sworznie z hartowanej stali, odstęp między sworzniami odpowiada odstępom zębów na bębnie napędowym o podziałce 0,5 cala; wymiar tych odstępów może być inny zależnie od życzenia.

SKŁAD CHEMICZNY SZKŁA TAFLOWEGO PRZY WYROBIE MECHANICZNYM.

Kamita, Yamamoto, Matsuo, Yagadi et Ota. Journ. Glass Techn. Sierpień 1936, pp. 170—80.

Autorzy wskazują na najodpowiedniejszy skład chemiczny szkła w zastosowaniu do fabrykacji szkła taflowego. Wprowadzając niektóre nieznaczne zmiany poszczególnych składników zbadano ich działanie na szybkość topienia i klarowania masy szklanej, odporność chemiczną, lepkość przy wysokich temperaturach, temperatury zmiękczania masy i jej skłonność krystalizacyjną. Szczególną uwagę zwrócono na zbadanie stosunku ilościowego Cao i Mgo i skutki zamiany 1,5% Na_2O przez Al_2O_3, SiO_2, B_2O_3 i ZnO. Wyniki badań przedstawiono w tablicach i wykresach.

Po dodaniu 3,5% MgO uzyskuje się maksymalną odporność chemiczną, przyczym temperatura rozmiękczenia jest najniższa i klarowanie szkła jest najłatwiejsze. Lepkość zmniejsza się równomiernie ze zmniejszeniem zawartości w szkle MgO. Najniższa temperatura odszklenia jest również przy żestawie szkła zawierającym 3.5% MgO. Odporność chemiczna wzrasta przez zastąpienie Na_2O innymi tlenkami. Pod tym względem SiO_2, B_2O_3 i ZnO są równowartościowe, Al_2O_3 jest więcej skuteczne od B_2O_3 wywiera większy wpływ na szybkość topienia, niż SiO_2 i Al_2O_3.

Klarowanie ułatwia się przez B_2O_3 i Al_2O_3, mniej niż przez SiO_2. Temperatura zmiękczania zwrasta przedewszystkiem na skutek zamiany Na_2O przez SiO_2, co również dotyczy temperatury odszklenia; zwrasta ona znacznie pod wpływem SiO_2 lub B_2O_3, mniej przy dodaniu ZnO lub Al_2O_3.

Zamiana części tlenku sodu przez tlenki wapnia i magnezji zwiększa trwałość szkła oraz temperatury odszklenia i zmiękczania, przy tym szybkość wyrobu szkła zmniejsza się.

SZYBKA METODA ANALIZY PIASKÓW SZKLARSKICH.

(Michel B. Vilensky Journal Amer. Ceramic Society Marzec 1936 str. 91-92)

Klasyczna metoda analizy piasku przez stopienie go ze sodą jest bardzo dokładna, wymaga jednak dość dużo czasu do jej wykonania; analiza piasku

wykonana przez działanie nań kwasu fluorowodorowego i siarkowego nie wymaga wprawdzie wiele czasu, ale zato jest wielce niedokładna. Autor proponuje dość szybką i dokładną metodę analityczną. Metoda ta polega na działaniu na piasek kwasu azotowego i fluorowodorowego. Analiza taka trwa nie więcej niż $1^1/_2$ dnia — 1 gramm miałkiego piasku w tyglu platynowym poddaje się działaniu 10 ccm HNO_3 (d=1,28) i 5 ccm. kwasu fluorowodorowego, nagrzewając mieszaninę w ciągu godziny. Po całkowitym rozkładzie piasku, osad zmywa się kilkoma kroplami wody i wyparowuje się. Następnie działa się jeszcze dwukrotnie lub trzykrotnie kwasem azotowym, dopóki osad przy działaniu HNO_3 nie rozpuści się bez ostatka; dowód, że krzemionka została całkowicie rozpuszczona. Osad po odparowaniu HNO_3 zostaje następnie zważony. Różnica w wadze stanowi zawartość kwasu krzemowego w piasku. Na pozostały osad działa się kwaśnym siarczanym potasowym i określa się w nim zwykłą metodą zawartość glinu, żelaza, wapnia i magnezu.

WŁASNOŚCI I WYRÓB SZKIEŁ ZABEZPIECZAJĄCYCH PRZED KULAMI.

ing. T. Pesch. Sprechsaal, 1936 r. 69, Nr 32, 328—329.

Autor przytacza szczegółowy opis sposobów produkcji szkieł zabezpieczających przed kulami.

Pewną obronę przed kulą z rewolwera FN kalibru 6,35 — przedstawia zwykłe bezodłamkowe (Triplex) dwuwarstwowe szkło. Szkło bezodłamkowe, składające się z trzech wartstw szkła grubości 4,5 mm. i przekładane 2 taflami celuloidu o grubości 0,5 mm. każda, stwarza już całkowitą ochronę i przebija się tylko piątą kulą z podobnej broni. Kula przy tej grubości traci swą szybkość i staje się nieszkodliwą, a jej stalowa powłoka przy przebijaniu kruszy się.

Siła przebijania kulą z rewolwera mauser kalibru 7,65 jest znacznie silniejsza. Dla obrony przed kulą mauzera potrzebne jest szkło o grubości 17 mm., przygotowane w następujący sposób: szkło 1,5 mm. — celuloid 0,5 mm., szkło 7 mm. — celuloid 0,5 mm., szkło 6 mm. celuloid 0,5 mm., szkło 1,5 mm.

Wymienione szkła nie przedstawiają żadnej ochrony przed rewolwerami wojennego typu 0,8, dla obrony przed kulami których poleca się następujące cztero — i sześcio — warstwowe szkła:

I

Szkło	1,5 mm.
warstwa celuloid. . .	0.5 „
Szkło	8,0 „
warstwa celuloid. . .	0,5 „
Szkło	8,0 „
warstwa celuloid. . .	0,5 „
Szkło	1,5 „

II

Szkło	1,5 mm.
warstwa celuloid. . .	0,5 „
Szkło	4,0 „
warstwa celuloid. . .	0,5 „
Szkło	4,0 „
warstwa celuloid. . .	0,5 „
Szkło	4,0 „
warstwa celuloid. . .	0,5 „
Szkło	4,0 „
warstwa celuloid. . .	0,5 „
Szkło	1,5 „
warstwa celuloid. . .	0,5 „

Ochronę przed kulą karabinową przedstawiają jedynie szkła o grubości 10—12 cm.

Autor wskazuje na bardzo poważne trudności, powstające przy sklejaniu szkieł oraz przytacza skład płynów, stosowanych w basenach przy sklejaniu szkieł celuloidową warstwą, szczegółowo przytacza sposoby wytwarzania kilkuwarstwowych szkieł jak również podaje wskazówki do zapobiegania pojawianiu się pęcherzy i innego rodzaju braków i sposoby usuwania tych braków.

SZKŁO W SALONIE JESIENNYM W PARYŻU.

Czasopismo „Comoedia“ omawiając wystawę szkła w Paryżu podkreśla specjalne zamiłowanie do stosowania szkła, w dekoracji zewnętrznej i wewnętrznej, charakteryzujące sztukę francuską doby obecnej.

Szkło pod wszystkiemi postaciami — jest faworytem chwili obecnej, tym znamiennym spostrzeżeniem rozpoczyna sprawozdawca swe wrażenia z salonu jesiennego.

Z firm, które zgłosiły swój udział w wystawie wymienić należy: f. Lalique, która wystawiła prześliczną fontannę zdobiącą bogato reprezentowane stoisko, f. Jean Luce — szkło rżnięte, f. Maurice Tranchant — lustra rzeźbione i malowane oraz f. Paul & Max Ingrand, nowości — z właściwym sobie poczuciem estetyki i umiaru.

Przechodząc do działu witraży, nadmienić należy, iż p. M. François Decorchemont zainaugurował nową erę w tej dziedzinie. Ten mistrz masy szklanej, dzięki udoskonalonej technice fabrykacji, osiąga w witrażach zadziwiającą intensywność świetlną, co stawia je na poziomie wyrobów artystycznych.

Witraże kościoła Sainte-Odile, w wykonaniu M. Decorchemont'a, których fragment można oglądać w salonie jesiennym, reprezentują najpiękniejsze dzieło, jakie zostało w tej dziedzinie wykonane od czasów średniowiecza.

W dziale sztuki religijnej należy zanotować witraże z rżniętych płytek w wykonaniu firm: M. M. Labouret i Chaudière.

Polsko-Austriacka umowa Przemysłu Szklanego

Między Związkiem Hut Szklanych w Polsce a austriackim przemysłam szklanym (Glasunion) została zawarta umowa w sprawie kontyngentów i wzorów przy eksporcie szkła do Austrii .Kontyngent eksportowy dla Polski na 1937 rok został ustalony na 400 q, z czego 120 q. szkła stołowego, 280 q. szkła do światła elektrycznego. Umowa zastrzega, że ceny naszych artykułów eksportowych nie będą niższe od cen austriackich, przy czym zainteresowane związki zobowiązują się do przestrzegania tych warunków przez swoich członków.

Zawarcie tej umowy zamyka krąg państw Europy Środkowej, które na podobnych warunkach zawarły już umowy z Austrją, i które to umowy w tych dniach wchodzą w życie. Należą tu: Niemcy, Czechosłowacja i Węgry.

Umowa polsko-austriacka wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1937 r.

Import—Eksport.

OKÓLNIKI MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 14 listopada 1936 r. L. D. IV. 27198/2/36

w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (dotyczy poz. 900 p. 2 lit. b tar. celnej).

Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, co następuje: buteleczki ze szkła jenajskiego białego z podziałkami wykonanymi farbami, przeznaczone do odmierzania określonej ilości płynu, nadchodzące z zagranicy przeważnie w pojemnościach ca 250 cm³, należy traktować jako osobno nie wymienione wyroby ze szkła białego z dodatkiem pospolitych materiałów i clić według poz. 900 p. 2 lit. b taryfy celnej z zastosowaniem poz. 905 taryfy celnej.

Z dniem ogłoszenia niniejszego okólnika sprzeczne z nim wyjaśnienia tracą moc obowiązującą.

Dyrektor Departamentu:
(—) *St. Fr. Królikowski.*

---

z dnia 27 listopada 1936 r. L. D. IV. 23149/3/36

w sprawie zwalniania od zakazu przewozu towarów, nadsyłanych w przesyłkach pocztowych.

W myśl § 27 ust. 1 c. przepisów wykonawczych do prawa celnego, urzędy celne mają prawo zwalniać od zakazu przywozu towary, nadsyłane w przesyłkach pocztowych o wadze w jednej przesyłce nieprzekraczającej 250 g. pod warunkiem jednak, że towary nie stanowią przedmiotów zbytku i nie mają charakteru handlowego. Celem ujednostajnienia postępowania urzędów celnych — przy wykorzystywaniu powyższego uprawnienia, Ministerstwo Skarbu udziela wskazówek następujących:

1) Okólnikiem L. D. IV. 17661/3/35 z dnia 17 lipca 1935 r. (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 21, poz. 495) wyjaśniono, jakie przedmioty należy uważać za przedmioty zbytku, i jakie tym samym nie mogą być zwalniane od zakazu przywozu. W myśl tego okólnika do przedmiotów zbytku należy zaliczać: skóry futrzane cenne, koronki i hafty, perfumy, biżuterię prawdziwą, kamienie szlachetne i półszlachetne oraz wyroby z nich, perły prawdziwe, wyroby z metali szlachetnych oraz towary, objęte grupą 89 taryfy celnej, wykonane z materiałów kosztownych lub z dodatkiem takich materiałów.

2) Przy ustalaniu, czy towar nadesłany w przesyłce pocztowej, a nie będący przedmiotem zbytku, nie posiada charakteru towaru handlowego i może być przeto zwolniony od zakazu przywozu, należy przyjąć jako zasadę, że za towary nie mające charakteru handlowego należy uważać takie towary, **które są przeznaczone do użycia przez sprowadzającego a nie do dalszej sprzedaży,** choćby sprzedaż miała nastąpić dopiero po dokonaniu obróbki lub przeróbki, względnie łącznie z innym towarem. Następnie przy określaniu, czy towar jest przeznaczony do dalszej sprzedaży, czy też do własnego użytku odbiorcy, należy brać pod uwagę rodzaj towaru i jego przeznaczenie. Zgodnie z tym, zwolnienia od zakazu przywozu, przewidziane w powołanym § 27 ust. 1 c. przepisów wykonawczych do prawa celnego mogą być stosowane do przesyłek nadchodzących pod adresem:

a) osób instytucji nie zajmujących się handlem lub przemysłem;

b) firm handlowych i przemysłowych, pod warunkiem jednak, że sprowadzony towar nie jest przedmiotem handlu lub przemysłu danej firmy.

Jeżeli natomiast sprowadzony towar jest przedmiotem handlu lub przemysłu odbiorcy, wówczas istnieje słuszne domniemanie, że towar jest przeznaczony do sprzedaży, skutkiem czego towar taki nie może być zwolniony od zakazu przywozu, np. tkaniny lub artykuły konfekcyjne nie mogą być zwolnione od zakazu dla zakładów konfekcyjnych i krawieckich.

Z drugiej strony ważną wskazówką przy ustalaniu przeznaczenia towaru (do sprzedaży, czy do własnego użytku), może być okoliczność, czy i jak często jeden i ten sam odbiorca otrzymuje tego samego rodzaju towar.

3) Zwolnienia od zakazu przywozu, o których jest mowa w ustępie poprzednim, należy w zasadzie stosować z urzędu, bez wymagania od stron uprzednich wniosków. Jeżeli jednak zachodzi podejrzenie, że towar jest przeznaczony do sprzedaży, wówczas urząd celny uzależnia zwolnienie od zakazu przywozu od udowodnienia przez stronę w osobnym wniosku, że towar nie stanowi objektu handlu lub przemysłu tejże strony.

4) Wnioski o zwolnienie od zakazu przywozu, zgłaszane na podstawie § 27 ust. 1 c. przepisów wykonawczych do prawa celnego, są wolne od opłaty stemplowej, jak to wyjaśniono okólnikiem L. D. IV. 13796/3/36 z dnia 20 lipca 1936 r. (Dz. Urzęd. Min. Sk. Nr 20, poz. 629).

Dyrektor Departamentu:
(—) St. Fr. Królikowski.

Reglamentacja przywozu.

Centralna Komisja Przywozowa przypomina, że importerzy, składający podania na przywóz towarów z Austrii, winni załączać do podań faktury, zaopatrzone w wizę austriackiego ministerstwa handlu w Wiedniu. Niezałączenie faktury z wizą austriacką przedłuża załatwienie podania, gdyż zostaje ono rozpatrzone dopiero po ściągnięciu od importera poświadczonej faktury.

Pozwolenia przywozu po terminie ich ważności.

W myśl okólnika Min. Skarbu L. D. IV. 25203/3/36 z dnia 10. XI. 1936 roku (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 31/1936, poz. 928) urzędy celne nie mogą przyjmować i stosować pozwoleń przywozu Min. Przemysłu i Handlu, przedstawionych dodatkowo po upływie terminu ich ważności. Zakaz ten dotyczy i tych wypadków, w których pozwolenia po terminie przedstawiane są przez osoby, powołujące się na to, że pozwolenia te odnoszą się do przesyłek, zgłoszonych uprzednio do odprawy celnej, przed upływem terminu ważności danych pozwoleń.

Wiadomości z zagranicy

AUSTRALIA. Stan przemysłu szklanego.

Jedynym przedsiębiorstwem skupiającym cały przemysł szklany w Australii jest Tow. Australian Glass Manufacturers Ltd. Towarzystwo to posiada kapitał zakładowy 3.000.000 Ł. i jest właścicielem 10 hut szklanych. Huty te pokrywają całkowicie zapotrzebowanie Australii w szkle taflowym, lustrzanym, galanteryjnym, kryształowym, lampowym i innym Produkcja tych hut w ciągu ostatniego dziesięciolecia wyniosła 15.000.000 Ł.

AUSTRIA. Konwencja Europejska w przemyśle szklanym.

Szereg konferencyj jakie się odbyły w ostatnich miesiącach między przedstawicielami przemysłu szklarskiego Austrii, Rzeszy Niemieckiej, Czechosłowacji i Polski doprowadziły do jednolitego uzgodnienia cen i warunków sprzedaży.

Porozumienie to przyczyniło się do ustabilizowania cen na rynkach wewnętrznych wyżej wymienionych krajów. Niezależnie od przewartościowania cen artykułów szklarskich na rynku czechosłowackim, osiągnięta stabilizacja cen nie doznała wstrząsu ponieważ przemysł szklarski w Czechosłowacji podwyższył ceny eksportowe swoich artykułów o 20%

— Przemysł szkła taflowego podejmuje na nowo produkcję.

Po siedmiomiesięcznej przerwie ma być ponownie podjęta produkcja szkła taflowego; istniejące w składach zapasy zostały prawie całkowicie wyczerpane, wobec czego wymagają niezwłocznego uzupełnienia. Produkcja szkła lustrzanego o tyle zwiększyła się, że już wkrótce będzie w stanie całkowicie pokryć zapotrzebowania na rynku wewnętrznym.

— Korona Czeska a Austriacki Przemysł Szklarski.

Zarządzenia jakie miały nastąpić naskutek akcji Austriackiego przemysłu szklanego w związku z deprecjacją korony czeskiej do tej pory nie zostały podjęte. Zwyżka cen eksportowych na artykuły Czeskiego przemysłu szklarskiego jeszcze nie nastąpiła. Eksport wyrobów Austriackiego przemysłu szklarskiego do krajów o zdeprecjonowanej walucie osiągnął tak znaczny rozmiar, że wpłynął na ustalony ostatnio poziom cen.

BELGIA. Brak wykwalifikowanych robotników w Belgii.

Ze względu na dotkliwy brak wykwalifikowanych robotników, który odczuwa się we wszystkich dziedzinach przemysłu belgijskiego oraz celem zachęcenia robotników do fachowego kształcenia się, rząd belgijski przyznał premie pieniężne zarówno rzemieślnikom, którzy będą przyjmowali do nauki zawodowej terminatorów, jak i rodzicom, którzy będą kształcili swe dzieci zawodowo.

BOLIWIA. Zakaz wwozu artykułów szklanych.

Celem zwalczenia kryzysu ekonomicznego, rząd boliwijski wstrzymał wwóz licznych artykułów z pomiędzy których należy wymienić następujące artykuły interesujące przemysł szklany: wazony i artykuły szklane do dekoracji wnętrz.

BUŁGARIA. Nowe cła przywozowe na szkło.

W Bułgarii wprowadzono zmiany w taryfie celnej, dotyczące wysokości cła przywozowego na liczne artykuły, a w szczególności na szkło, jak poniżej:

Poz. taryfy celnej		za 100 kg. lev.
166 P. 280	Szkło taflowe polerowane, matowane, emaliowane, rżnięte, grawerowane, ozdobne	160
167 P. 281	Szkło taflowe emaliowane:	
	a) z powierzchnią polerowaną: .	180
	b) inne	100
168 P. 282	Lustra:	
	a) z powierzchnią polerowaną:	
	1) w oprawach z materiałów pospolitych albo nieopraw.	200
	2) w oprawach z materiałów kosztownych lub w połączeniu z nimi	500
	b) inne:	
	1) w oprawach z materiałów pospolitych albo nieopraw.	150
	2) w oprawach z materiałów lub z domieszką ich . .	
170 P. 284	Butelki do wódek i do piwa:	
	a) bez opakowania wiklinowego N. B. Butelki dla browarów z napisami nie podlegają ocleniu tylko w połowie, jak powyższe	
	b) w opakowaniu wiklinowem .	35
171 P. 286	Szkło do okularów i do zegark.:	
	a) szkło do okularów i innych artykułów optycznych:	
	1) gotowe do użytku . . .	1.000
	2) inne	300
172 P. 287	Biżuteria nieprawdziwa ze szkła, nieoprawiona	500
173 P. 288	Perły ze szkła, korale, guziki, kryształki do armatur:	
	a) posrebrzane i pozłacane . .	800
	b) i inne	600
174 P. 289	Artykuły szklane bez specjalnej nazwy w połączeniu lub nie z materiałami pospolitymi:	
	a) płytki do układania sufitów, ścian, podłóg i chodników oraz dachówki szklane . .	10
	b) i inne:	
	1) proste niekolorowane lub zabarwione w masie . .	100
	2) rżnięte, polerowane, grawerowane, matowane, bronzowane, posrebrzane, pozłacane, albo inaczej ozdobione	300
175 P. 289	Artykuły szklane bez specjalnej nazwy w połączeniu z materjałami kosztownymi	400

CZECHOSŁOWACJA. Zbyt taflowego szkła maleje.

Czechosłowacka Spółdzielnia hut szklanych do sprzedaży szkła taflowego podaje bilans za rok handlowy 1935 który wykazuje zysk w kwocie 31.906 k. c., ogólna suma zysku osiągnęła cyfrę 97.167 K. č. łącznie z zyskiem za rok poprzedni w kwocie 65.261 K. č., ż tego wypłacono akcjonarjuszom diwidendę w wysokości 4%; pozostałą zaś sumę 47.572 K. č. przeniesiono na przychód nowego roku bilansowego. Roczne sprawozdanie przytacza fakt, że ceny na rynku światowym uległy dalszej obniżce, aczkolwiek już przedtem kształtowały się one na bardzo niskim poziomie.

Obniżka cen spowodowana została między innymi przez Belgijską, Niemiecką i Japońską konkurencję.

Wysiłki do utrzymania ilościowegoo zbytu na niezmiennym poziomie, pomimo spadku cen — nie doprowadziły do pomyślnego rezultatu i w roku 1935 stwierdzono po raz pierwszy kurczenie się zbytu. O ile przedsiębiorstwa poszukujące szkło taflowe nie uzyskają poparcia w postaci premii lub celnych zarządzeń, to trzeba będzie liczyć się z dalszym pogarszeniem się warunków zbytu.

— Obniżka cen przy eksporcie szkła oświetleniowego.

Między eksporterami szkła oświetleniowego zawarta została umowa (Gentlemanagreement) zmierzająca przedewszystkiem do wstrzymania trwającej obecnie na konkurencyjnych rynkach zagranicznych obniżki cen. Opracowano jednocześnie wniosek zmierzający do porozumienia się w tej sprawie z przemysłem zagranicznym.

— Spadek cen cienkiego szkła lustrzanego.

Stowarzyszenie kupców do sprzedaży taflowego szkła komunikuje, że z dniem 15 października ceny sprzedaży cienkiego szkła lustrzanego do 3 m/m grubości zostają obniżone o 20%.

— Zmniejszona aktywność hut butelkowych.

Czeskie huty szklane posiadają do wyrobu butelek ogółem 12 dużych maszyn typu Owens, z których obecnie czynna jest tylko jedna w hucie Mühlig w Aussig.

— Produkcja jedwabiu ze szkła.

Huta szklana Engels & Co w Bilin przystąpiła do fabrykacji jedwabiu ze szkła.

ESTONIA. Nowa szlifiernia szkła.

W Tallinie przystąpiono do założenia szlifierni p. f. „Przemysł Kryształowy Pragi & Co“, która zatrudni około 30 robotników.

FRANCJA. Niestosowanie zmniejszonych stawek na szkło skalowane i dmuchane do lamp.

Biuletyn Celny z dn. 23 października b. r. informuje, iż stosownie do dekretu z dn. 2 października 1936 r. szkło skalowego i dmuchane do lamp nie korzysta z 15% obniżki cła, stosowanej jedynie do butelek izolacyjnych ze szkła dętego.

GRECJA. Nowa fabryka żarówek.

Ostatnio założono w Grecji drugą z rzędu fabrykę żarówek.

— Import szkła w 1934 i 1935 r.

Wwóz szkła w 1935 r.	1934		1935	
	kg	drachm w milionach	kg	drachm w milionach
szkło szybowe . .	0.2	1.6	0.2	1.9
lustra	0.17	7.6	0.22	8.1
butelki	0.14	1.6	0.17	1.85
kubki, puhary . .	0,4	24.3	0.4	24.6

HOLANDIA. Kontyngenty dla rurek szklanych.

Rurki szklane przeznaczone do opakowania artykułów farmaceutycznych jak: tabletek, waty, etc. nie są uwzględnione w kontyngentach na przywóz rurek szklanych.

JAPONIA. Przywrócenie ceł na szkło do luster.

Cła wwozowe na szkło szybowe zwykłe maksymalnej grubości do 4 mm. są ponownie stosowane w wypadkach powierzchni gdy szkło to służy do fabrykacji luster:

a) do 1000 cm² 103,27 yenów za 100 m² powierzchni

b) powyżej 1000 cm² 249,75 yenów za 100 m² powierzchni.

— Powstanie nowych hut butelkowych dla potrzeb browarów.

Towarzystwo „Dai Nippon Brewery Company“ postanowiło wybudować nową hutę szklaną dla produkcji piwnych butelek pod nazwą Nippon Glass Company Ltd. Kapitał zakładowy huty wynosi 15 000.000 Yen. Pozatem wymienione wyżej towarzystwo postanowiło łącznie z Tow. Kirin Brewery Company wybudować w Mukdenie hutę szklaną Mandchuria Bottle Manufacturing również dla produkcji piwnych butelek.

ŁOTWA. Obniżka ceł wwozowych na artykuły szklane.

Cła przywozowe na artykuły szklane zostały obniżone od dnia 10 października 1936 r. i obecnie wynoszą:

	taryfa minimalna na kg	taryfa maksymalna na kg.
	łat	łat
1) Wyroby ze szkła zwykłego rżniętego bez ozdób . .	3	1.50
2) Wyroby ze szkła uszlachetnianego		
a) nie rżnięte	4	2
b) rżnięte	6	3
c) rżnięte ozdobne . . .	8	4

ŁOTWA. Zwiększenie dostawy butelek dla Monopolu Spirytusowego.

Ministerstwo Skarbu, na skutek polecenia Rady Ministrów, udzieliło miejscowym hutom dodatkowego zamówienia na 6 milionów butelek dla potrzeb Monopolu Spirytusowego.

STANY ZJEDN. AM. PÓŁN. Wzmożenie produkcji wełny szklanej.

Towarzystwo Corning Glass Works w Corning (stan N. Y.) rozszerzyło znacznie produkcją wełny szklanej. W tym celu zostały wybudowane 3 nowe huty o łącznej kubaturze 46.000 sześciennych stóp. Wełna szklana jest przeznaczona przedewszystkiem do celów izolacyjnych, do filtrów i przemysłu kablowego. Powyższe Towarzystwo planuje również fuzię z Tow. Macbeth-Ewans Company w Charleroi i ma zamiar przejąć dwie huty tego towarzystwa, pierwsza o produkcji szkła lampowego (lampy do aut, sygnałów kolejowych) i drugą produkującą szkło taflowe.

— Strajki w hutach szklanych.

Liczne strajki wybuchły w hutach szklanych. Notowano wypadki strajków włoskich.

— Import i eksport szkła w I-ym semestrze 1936.

Wwóz szkła i artykułów szklanych wzrósł w ciągu I-go semestru 1936 do 2.071.073 $ i eksport w tym samym okresie do 5.858.952 $.

WŁOCHY. Produkcja jedwabiu ze szkła.

Firma S. A. „Vertreria Ital Balzaretti Modigliani w Livourne" otrzymała uprawnienie do fabrykacji jedwabiu ze szkła.

Z. S. R. R. Lehkaja Industrija.

W wielu fabrykach Rosji Sowieckiej poruszono kwestję wznowienia produkcji artystycznych wyrobów szklanych które przed wojną osiągnęły tam wysoki poziom artystyczny.

Celem wykształcenia fachowców w tej dziedzinie ma powstać nawet szkoła według wzoru przyjętego w Czechosłowacji.

— Mechaniczna produkcja szkła do sygnałów.

Huta szklana w Smoleńsku rozpoczęła mechaniczną fabrykację szkła sygnałowego kolorowego. Szkła te w przeciwieństwie do dawnego sposobu ręcznego stosowanego jeszcze do dziś w Belgii, są produkowane sposobem mechanicznym ciągnionym, barwione w masie jak również obciągane.

— Produkcja szkła do reflektorów samochodowych i rowerowych.

Huta szklana „Krasnyj Łucz" w pobliżu m. Kalinin przystępuje do wyrobu szkieł do reflektorów samochodowych i rowerowych.

I n f o r m a c j e

W sprawie nowelizacji ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu, której Związek Izb poruczył referat nowelizacji ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, rozesłała sferom zainteresowanym projekt nowelizacji, który ma być podstawą dyskusji przy ostatecznym opracowywaniu tekstu tej ustawy.

Według art. 1 „czynem nieuczciwej konkurencji jest każdy czyn, który będąc sprzeczny z dobrymi obyczajami kupieckimi lub uczciwością kupiecką umożliwia lub ułatwia jednemu kupcowi wdzieranie się w klientelę drugiego kupca, chociażby nawet działanie kupca czynu takiego się dopuszczającego było nieumyślne".

Poza tą ogólną definicją czynu nieuczciwej konkurencji, projekt w art. 2 wylicza szereg stanów faktycznych. Zastrzega się jednak, że wyliczenia te nie wyczerpują jednak wszelkich czynów nieuczciwej konkurencji.

Według projektu dopuszcza się czynu nieuczciwej konkurencji w szczególności ten, kto:

a) posługuje się dla oznaczenia swego przedsiębiorstwa oznakami, używanymi przez innego przedsiębiorcę lub dla oznaczenia towarów, pochodzących ze swego przedsiębiorstwa, posługuje się oznaczeniem, używanym przez innego przedsiębiorcę;

b) w celu zniechęcenia klienteli do innego przedsiębiorstwa w jakikolwiek sposób wyraża ujemną opinję o tym przedsiębiorstwie;

c) w swoim przedsiębiorstwie wykorzystuje tajemnice handlowe innego przedsiębiorstwa bez względu na to, w jaki sposób tajemnice te posiadł;

d) nakłania lub namawia kogokolwiek, kto zna tajemnnice handlowe innego przedsiębiorstwa do wyjawienia tych tajemnic bez względu na sposoby przy tym namawianiu lub nakłanianiu użyte;

e) w ogłoszeniach swych i reklamach podaje nieprawdziwe, zmyślone właściwości reklamowanych przez siebie towarów lub swego przedsiębiorstwa;

f) w jakikolwiek sposób stara się wywołać mylne mniemanie, że stwarza wyjątkowo dogodne warunki kupna i sprzedaży;

g) niezapłacony gotówką swemu dostawcy towar, sprzedaje poniżej cen, jakie według zwykłej kalkulacji kupieckiej należałoby pobierać;

h) ofiarowuje towar do sprzedaży, oświadczając, że jest on tańszy o pewien procent od cen wskazanego przedsiębiorstwa konkurencyjnego lub *ofiarowując towar do sprzedaży, przyrzeka ustalić cenę o pewien procent niższą od ceny wskazanego przedsiębiorcy konkurencyjnego.*

Ubezpieczenie pracowników.

Okoliczność, że pracownik, który nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia, był już ubezpieczony jako pracownik umysłowy z tytułu zatrudnienia u poprzedniego pracodawcy, wcale nie przesądza obowiązku ubezpieczenia przez pracodawców dalszych.

Prawomocne decyzje instytucji ubezpieczeniowej w kwestii obowiązku ubezpieczenia pracowników umy-

słowych mają znaczenie wiążące tylko dla osób, które w danym postępowaniu brały udział.

(Z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 4. V. 1936 r. L. Rej. 9868/33).

Sprawy personalne robotników, ich przyjmowanie i zwalnianie w ilościach, oznaczonych przez przełożonych, zapisywanie obecnych wedle dni i godzin pracy, jako też dozór, by pracę pełniono gorliwie, nie są technicznym kierownictwem w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

Wydawanie i odbiór narzędzi, potrzebnych robotnikom do pracy i czuwanie nad składem tych narzędzi jest dozorem rzeczy, a nie technicznym kierownictwem pracą i nie uzasadnia z tego tylko tytułu zaliczenia osoby dozorującej do pracowników umysłowych.

(Z orzeczenia Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z dn. 20. IV. 1936 r. L. C. II. 72/36).

Gratyfikacje a składki ubezpieczeniowe.

Sąd Najwyższy (Izba Cywilna L. C. I. 1643/35 z dn. 15 stycznia 1935 r.) ustalił następujące zasady prawne odnośnie opłaty składek na ubezpieczenia społeczne od gratyfikacyj:

1. Gratyfikacje, wypłacane pracownikom, tylko wtedy powinny być doliczane do zarobków przy obliczaniu składek ubezpieczeniowych w myśl ustawy o ubezpieczeniu społecznym, gdy były brane w rachubę w chwili zawarcia umowy lub gdy wypłata ich wynikała z przyjętego lub znanego zwyczaju. Nie można jednak mówić o zwyczaju wypłacania gratyfikacji, gdy są one uzależnione od swobodnego uznania pracodawcy i nie są trwałym dodatkiem do pensji w określonej stałej wysokości.

2. Dobrowolne uiszczanie przez pracodawcę w ciągu pewnego czasu składek ubezpieczeniowych także od gratyfikacji, niepodlegających doliczeniu do zarobków przy obliczaniu składek ubezpieczeniowych, nie pozbawia pracodawcy możności wystąpienia o zwolnienie go od obowiązku dalszego płacenia tych składek od gratyfikacji.

Niewykonanie umowy dostawy z przyczyn siły wyższej

„Jako siłą wyższą, zwalniającą od wykonania umowy dostawy, uznać można tylko takie zjawiska lub wypadki, w których przeszkoda była nie do przezwyciężenia, a wskutek tego uniemożliwiała wykonanie zobowiązania, a nie takie, które jedynie utrudniały wykonanie dostawy lub czyniły wykonanie jej uciążliwszym, wywołującym konieczność ponoszenia pewnej ofiary, gdyż nie można w takich wypadkach mówić o niemożliwości wykonania dostawy".

Teza z orzeczenia Sądu Najwyższego z dn. 24. IV. — 14. V. 1936 r. w sprawie C. I. 2481/35:

Zakłady hurtowej sprzedaży.

Z dn. 1. I. 1937 r. zakłady hurtowej sprzedaży wyrobów własnej produkcji, utrzymywane przez przedsiębiorstwa przemysłowe poza obrębem ich zakładów przemysłowych, winny być zgodnie ze znowelizowanym przepisem art. 14 ustawy o podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z r. 1936 Nr. 3 poz. 15) zaopatrzone w świadectwa przemysłowe I lub II kategorii przedsiębiorstw handlowych zależnie od rodzaju handlu. Tego rodzaju zakłady hurtowej sprzedaży mogły być dotychczas prowadzone na podstawie kart rejestracyjnych.

W sprawie wyłączenia z podstaw opodatkowania datków na rzecz pomocy zimowej dla bezrobotnych.

Międzyizbowa Komisja Skarbowa na posiedzeniu w dn. 4 listopada wypowiedziała się za możliwie rychłym wyjednaniem zgody Min. Skarbu na wyłączanie z podstaw wymiaru podatku dochodowego sum datków, uiszczanych na rzecz pomocy zimowej dla bezrobotnych.

Ulgi w opłatach od pojazdów samochodów ciężarowych i traktorów.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z 23.XI. 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 619) na obszarze całego Państwa zwolnione zostały na przeciąg jednego roku od daty rejestracji od obowiązujących opłat stałych od wagi na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego nowe pojazdy mechaniczne ciężarowe i traktory (ciągniki), zarejestrowane po raz pierwszy po wejściu w życie omawianego rozporządzenia, t. j. od dn. 1. XII. 1936 r. Ulga ta dotyczy również przyczepek do tych pojazdów.

Projekt ustawy o skracaniu czasu pracy w górnictwie węglowym.

Rada Ministrów na posiedzeniu w dn. 23/XI b. r. uchwaliła projekt ustawy o skracaniu czasu pracy w górnictwie węglowym.

Projekt przewiduje, że w wypadkach, spowodowanych koniecznościami państwowymi lub gospodarczymi, Rada Ministrów może w drodze rozporządzeń, wydawanych na wniosek Ministra Opieki Społecznej — zgłoszony po zasięgnięciu opinii izb przemysłowo-handlowych oraz organizacyj zawodowych pracowników i pracodawców — nakazać skrócenie czasu pracy w górnictwie węglowym w dniu lub w tygodniu w stosunku do norm, ustalonych w przepisach o czasie pracy.

Rozporządzenia będą wydawane na określony przeciąg czasu, nie dłużej jednak niż na jeden rok i mogą dotyczyć wszystkich lub niektórych kategoryj pracowników, zatrudnionych w górnictwie węglowym, oraz rozciągać się na obszar całego Państwa lub na obszary poszczególnych okręgów administracyjnych.

Winni przekroczenia przepisów rozporządzeń, wydanych na podstawie art. 1 omawianej ustawy, będą karani za pierwszym razem grzywną w wysokości zł. 200 — 1000 lub aresztem do 3 miesięcy, w razie zaś powtórzenia przekroczenia — aresztem na okres od 2 tygodni do 3 miesięcy.

Nowe opłaty bocznicowe.

Ministerstwo Komunikacji ustaliło nowe stawki ryczałtowe na r. 1937 za świadczenia na bocznicach prywatnych normalnotorowych. Stawki te ogłoszone zostały w Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 46.

Opłaty za deklarację.

Od dnia 15. XII. 1936 r. opłaty minimalne za deklarację wartości towaru zostają obniżone w stosunku do przesyłek drobnicowych. Opłaty minimalne wynosić będą 1 zł. od przesyłki bez względu na klasę zasadniczą, do jakiej dany towar należy (Cz. IB Tar. Towar.).

Przewozy kolejowe.

Z dniem 30. XI. 1936 r. uchylona została ważność szeregu taryf artykułowych w taryfie czechosłowackiego związku kolejowego dla komunikacji z portami morskimi. Uchylone zostaną taryfy m. in. na przewóz szkła i wyrobów ze szkła, szkła dętego (taryfa artykułowa Nr. 106 Części I Taryfy);

Zniżka taryfy kolejowej na przewóz cegły.

Z dniem 28 września r. b. weszła w życie zniżka taryfy kolejowej na przewóz cegły, która wynosi 25%, przyczem pomyślana jest w taki sposób, że zaczyna działać od dystansu 110 klm. i w całej wysokości będzie uzyskiwana na przewozach najdalszych. Tak więc opłata za przewóz 100 klg. cegły na dystansie 200 klm. po przeprowadzonej obniżce, będzie wynosił 47 gr., zamiast dotychczasowych 58 gr., na dystansie 300 klm. — 50 gr., zamiast 66 gr., na dystansie 500 klm. 61 gr. zamiast 81 gr., na dystansie 700 klm. 75 gr. zamiast 1 zł.

Wskaźnik cen we Francji wzrósł od momentu dewaluacji o 14% zaś od początku listopada ub. r., o 31% przyczym w pierwszym tygodniu listopada r. b. najsilniej zaznaczył się wzrost wskaźnika minerałów i metali.

Zdaniem niektórych odłamów prasy francuskiej, wprowadzenie 40-godzinnego dnia pracy zmniejszy w przemyśle hutniczym Francji wytwórczość o 20%, albo też wywoła konieczność sprowadzenia z zagranicy 18.000 robotników, przyczym w obu wypadkach będzie musiała nastąpić wydatna zwyżka cen.

Wskaźnik cen hurtowych w Szwajcarii na koniec października r. b., w porównaniu z sierpniem r. b., wykazuje wzrost o 10,4% przy czym wskaźnik środków żywnościowych wzrósł o 7.3%, surowców i wyrobów pomocniczych o 18.7%.

Stan zatrudnienia w hutach szklanych

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Wiadomości Statystycznych) w hutach szklanych zatrudnionych było ogółem w miesiącu październiku r. b. 13921 robotników, wobec 10798 robotników w październiku 1935 roku.

Targi Brytyjskie w r. 1937.

Targi Brytyjskie w roku 1937 odbędą się w Londynie i w Birmingham od 15 do 26 lutego.

Bibljografia.

Braki techniczne fabrykacji szkła.

H. Jebsen — Marwedel.

Glastechnische Fabrikationsfehler. Hans Jebsen — Marwedel. Wyd.; Julius Springer, Berlin. Cena: 48 RM.

Dzieło powyższe zostało wydane w formie tomu o 300 stronach z 440 ilustracjami, zawierającemi fotografie i 1 dużą rycinę kolorową.

Jest to jedna z nielicznych prac w tej dziedzinie ujęta rzeczowo i wyczerpująco, na podstawie rzetelnie przeprowadzonych studjów zarówno teoretycznych jak i praktycznych.

Autor postawił sobie za zadanie ułatwienie eliminacji w fabryce wybrakowanych towarów, które stanowią znaczne obciążenie produkcji.

Praca poza wstępem, składa się z 2-ch części:

1) braki szkła i surowca,

2) błędy produkcji fabrycznej. (techniczne braki produkcji)

Kolejne rozdziały traktują o jednolitości szkła, powstawaniu pęcherzyków gazu, kamykach, zeszkleniu, złem zabarwieniu. Braki techniczne produkcji są tematem trzech rozdziałów zatytułowanych: wadliwe formy, braki powierzchni, łamliwość i przyczyny pęknięcia. Wszystkie te kwestje są potraktowane naukowo, a jednocześnie jasno i dostępnie, do czego przyczyniają się liczne i starannie dobrane ilustracje.

BILANSE HUT SZKLANYCH

(SPÓŁEK AKCYJNYCH)

Huty Szklane J. Stolle „Niemen" Spółka Akcyjna

Bilans na dzień 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Ziemia, budynki, maszyny i ruchomości zł 1.665.263.78. Majątek płynny: Kasa, papiery wartościowe zł 39.754.28; Remanent towarów i surowców na 1936 r. zł 322.016.19; Dłużnicy zł 283.677.35; Straty z lat ubiegłych zł 36.984.27; Sumy przechodnie zł 3.171.82; Straty za 1935 r. zł 12.438.07; **Razem zł 2.363.305.76.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 900.000.00; Kapitał zapasowy zł 16.158.21; Kapitał amortyzacyjny — saldo z 1934 r. zł 1.000.506.66, dopisano za 1935 r. zł 42.306.48, razem zł 1.042.813.14; Akcepty zł 63.660.85; Wkłady długoterminowe zł 95.704.04; Wierzyciele zł 220.672.57; Sumy przechodnie zł 24.296.95; **Razem zł 2.363.305.76.**

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Podatki zł 57.225.14; Świadczenia socjalne zł 56.733.83; Amortyzacja zł 42.306.48; Administracja ogólna zł 150.274.63; Koszty fabrykacji zł 1.102.617.28; Wydatki Huty „Hancewicze" zł 14.223.45; Strata na gospodarstwie rolnem i leśnem zł 8.029.64, **Razem zł 1.431.410.45.**

MA.—Wpływy za szkło zł 1.418.972.38; Strata zł 12.438.07, **Razem zł 1.431.410.45.**

Na posiedzeniu Walnego Zgromadzenia Akcjonarjuszy w dn. 29 maja 1936 r. zapadły uchwały: 1) zatwierdzono bilans na dz. 31/XII 1935 r. i rachunek strat i zysków za 1935 r.; 2) Zatwierdzono budżet wydatków na 1936 r.; 3) Dokonano wyboru członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Określono wysokość pożyczek i cenę akcji.

BELGIJSKA SPÓŁKA AKCYJNA

Société Industrielle et Commerciale des Anciens Etablissements Emile Haebler

BRUKSELA, ŁÓDŹ, PIOTRKÓW.

Bilans na dz. 30 czerwca 1936 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 504.217.62 Budynki: a) mieszkalne, b) gospodarcze c) fabrycznezł 4.100.345 98; Urządzenia techniczne i maszyny, aparaty, utensylia zł 8.843.283.08; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 84.714.17; Majątek płynny: Kasa i banki 112.211.65; Papiery wartościowe 19.753.34; Weksle w portfelu 46.902.64; Materiały: a) surowce b) gotowe towary zł 1.355.950.26; Dłużnicy zł 2.212.741.22; Sumy przechodnie zł 82.790.59; Strata z 1934/35 r. zł 295.549.48; **Razem złotych 17.658.460.03.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 6.874.033.33; Kapitał zapasowy zł 59.389.97; Kapitał amortyzacyjny zł 8.513.108 46 Wierzyciele zł 1.998.983.51; Sumy przechodnie zł 206.876.37; Rezerwa zysku z 1926/27 r. zł 1.988.74; Zysk 1/VII 1935 — 30/VI 1936 r. zł 4.079.65. **Razem zł 17.658.460.03.**

Rachunek strat i zysków na dz. 30 czerwca 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 792.441.06; Koszty fabrykacji zł 2.345.522.03; świadczenia socjalne 155.558.90 Koszty sprzedaży zł 731.436.13; Podatki zł 293.428.48; Koszty kredytów zł 82.982.78; Straty na klienteli etc. zł 16.755.26; Zysk 1/VII 1935 — 30/VI 1936 zł 4.079.65. **Razem zł 4.422.204.29.**

MA. — Wpływy z produkcji zł 4.422.204.29. **Razem zł 4.422.204.29.**

Ogólna suma zobowiązań zagranicznych Spółki wynosi zł 760.069.53.

„Sosnowiecka Fabryka Szkła", Spółka Akc. w likwidacji

w Krakowie, Rynek Główny L. 17

POSTANOWIENIE SĄDU OKRĘGOWEGO W KRAKOWIE

Wpisać do rejestru handlowego:
Firma wykreślona spowodu zlikwidowania.
Wpisano w dn. 7 maja 1936 r.

Okólniki Centralnego Związku Przemysłu Polskiego

Centralny Związek nadesłał następujące okólniki:

Wydziału Ekonomicznego z dnia 1 grudnia 1936 r. Nr 4084/E. 88 znowelizowany okólnik Komisii Dewizowej Nr 21 dotyczy przydziału dewiz na zapłatę za importowaną bawełnę;

z dnia 19 grudnia 1936 Nr 4443/E. 90 instrukcje Komisji Dewizowej w sprawie przekazów na koszty utrzymania za granicą.

Wydziału Komunikacyjnego z dnia 13 listopada 1936 r. Nr 80 o zmianach i uzupełnieniach taryfy towarowej linii normalnotorowych kolei państwowych, taryfy osobowej i towarowej linii wąskotorowych kolei prywatnych oraz o wydaniu nowego wykazu odległości taryfowych;

z dnia 17 grudnia 1936 r. Nr 81 o zmianach i uzupełnieniach taryfy towarowej linij normalnotorowych i wąskotorowych kolei państwowych oraz taryfy kolei prywatnych i o otwarciu nowych linij kolejowych.

Wydziału Pracy z dnia 23 listopada 1936 r. okólnik 64 — opłaty na Fundusz Pracy od inwalidów;

z dnia 16 grudnia 1936 r. Nr 4229/Prc. w sprawie zamówień w okresie zimowym;

z dnia 21 grudnia 1936 r. Nr. 4470/Prc. w sprawie zamówień w okresie zimowym.

PRZEKAZ NA PRENUMERATĘ

Przekaz niniejszy należy wyciąć, wypełnić i odpowiednią sumę wpłacić do Urzędu Pocztowego.

1	PRZEKAZ ROZRACHUNKOWY 2	DOWOD NADESŁANIA 3
Na zł. .... gr. .... Imię nazwisko i adres wpłacającego:	Na zł. .... gr. .... Złote słowami: .... gr. .... Odbiorca **Czasopismo „Przemysł Szklany"** Poczta **Warszawa 1**	**przekazu rozrachunkowego** Na zł. .... gr. .... Odbiorca: **Czasopismo „Przemysł Szklany"** **Warszawa 1**
Nr. rozrachunku: **754**	Nr. rozrachunku **754**	Nr. rozrachunku **754**
Dzień wpłaty	Dzień zapłaty № wpłaty .... Podpis przyjmującego Stempel Okręgu	Nr wpłaty .... Podpis przyjmującego

- **Wydziału Prawnego** z dnia 4 grudnia 1936 r. Nr. 4140/Prw. w sprawie odpisań na zużycie przedmiotów majątkowych (amortyzacja)

z dnia 15 grudnia 1936 r. Nr 4343/Prw w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1937;

z dnia 19 grudnia 1936 r. Nr. 4460/Prw treść memoriału w sprawie świadectw przemysłowych I kategorii.

z dnia 24 grudnia 1936 r. wyjaśnienie w sprawie kategorii świadectw przemysłowych dla zakładów handlowych, utrzymywanych przez zakłady przemysłowe;

z dnia 29 grudnia 1936 r. Nr 4575/Prw uzupełniający okólnik w sprawie świadectw przemysłowych dla zakładów handlowych, utrzymywanych przez przedsiębiorstwa przemysłowe.

Powyższe okólniki zostały w odpowiednich terminach rozesłane pp. Członkom Związku Hut Szklanych pocztą, jako druki.

PRODUKCJA i ZBYT SZKŁA w MIESIĄCU WRZEŚNIU 1936 r.

według danych Głównego Urzędu Statystycznego.

RODZAJ SZKŁA	Produkcja		Zbyt	
	tonn	tys. zł.	tonn	tys. zł.
Szkło taflowe	2.367	916	2.265	879
Szkło butelkowe	3.436	1.286	3.746	1.417
w tem monopolowe	(2.187)	(735)	(2.257)	(760)
Szkło stołowo-galanteryjne	486	451	578	536
	6.289	2.653	6.589	2.832

3

Nr listy rozrachunk. ....

Dzień nadesłania

....

Podpis sprawdzającego

2

Nr. listy rozrachunkowej ....

wpisał ....

sprawdził ....

UWAGA: Wszelka korespondencja, zamieszczana na 1-szym odcinku, poza wskazówkami wedle treści nadruków podlega opłacie przez naklejenie znaczka pocztowego w wysokości opłaty taryfowej.

1

Tytuł czasopisma „PRZEMYSŁ SZKLANY"

Okres prenumeraty: ....

Adres odbiorcy czasopisma: ....

(Początek na str. 2 okładki)

Nr. Nr. wykazu statyst.	NAZWA TOWARU	PRZYWÓZ kg.	PRZYWÓZ zł.	WYWÓZ kg.	WYWÓZ zł.
90900	Szkiełka do zegarków	2	182	12	260
91000	Mozaika i sztuczne części składowe do mozaiki	—	—	—	—
91110	Wata, przędza — szklane	—	—	—	—
91130	Oczy szklane	12	1.092	—	—
91200	Tkaniny szklane i wyroby z nich; wyroby z waty i przędzy szklanej	—	—	—	—
	Szkło taflowe nieszlifowane, niepolerowane, grubości 5 mm. i mniej:				
91310	gładkie białe, półbiałe, barwy naturalnej,—bez wzorów i ozdób o powierzchni 0,25 m² i mniej	17.017	9.556	—	—
91311	gładkie białe, półbiałe, barwy naturalnej, bez wzorów i ozdób o powierzchni 0,25 do 0,5 m²	17.866	7.162	—	—
91312	gładkie białe, półbiałe, barwy naturalnej, bez wzorów i ozdób o powierzchni powyżej 0,5m²	79.664	32.300	—	—
91320	gładkie, barwne, mleczne — bez wzorów i ozdób	943	940	—	—
91330	wszelkich barw wypukłe, faliste, karbowane, wzorzyste, żyłkowane, matowane	560	1.306	—	—
91340	z upiększeniami, malowidłami; szkła składane w oprawie ołowianej, miedzianej i t. p.	2	3	—	—
91350	do wyrobu płyt fotograficznych	38.021	24.570	—	—
	Szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. nieszlifowane, niepolerowane, niematowane o powierzchni:				
91410	1000 cm² i mniej	—	—	—	—
91420	powyżej 1000 do 4000 cm²	12	56	—	—
91430	powyżej 4000 do 10000 cm²	—	—	—	—
91440	powyżej 10000 do 20000 cm²	630	1.097	—	—
91450	powyżej 20000 do 40000 cm²	237	603	—	—
91460	powyżej 40000 do 70000 cm²	2.803	2.035	—	—
91470	powyżej 70000 cm²	1.084	477	—	—
91500	Szyby lustrzane szlifowane, polerowane, również matowane	52.940	91.705	—	—
91600	Szyby lustrzane i szkło taflowe z brzegiem szlifowanym (biseaute)	186	4.764	—	—
91700	Szyby lustrzane i szkło taflowe wszelkiej grubości z zaprawą lustrzaną	68	175	—	—
91800	Szyby lustrzane i szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. ozdobne, z upiększeniami, malowidłami, również składane w oprawie miedzianej, ołowianej i t. p.	—	—	—	—
91900	Szyby lustrzane i szkło taflowe wszelkiej grubości z zaprawą lustrzaną, szyby lustrzane i szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. ozdobne, z upiększeniami, malowidłami, również składane w oprawie miedzianej, ołowianej i t. p. — wszystko z brzegiem szlifowanym	44	172	—	—
92000	Lustra gotowe w oprawach z materjałów pospolitych, chociażby pozłacanych, posrebrzanych	3	47	—	—
92100	Lustra gotowe w oprawach z kosztownych materjałów	—	—	—	—
	Szkło taflowe z wtopioną siatką drucianą, lub z wtopionym drutem — wszelkiej grubości:				
92210	koloru naturalnego, białe	1.345	301	—	—
92220	szlifowane, również zabarwione w masie	48	207	—	—
92300	Szkło taflowe sklejane, chociażby z dodatkiem wkładki celuloidowej lub z innych temu podobnych materjałów	96	4.883	—	—
92410	Balony do fabrykacji żarówek	217	2.176	90	532
92420	Wyroby, oprócz osobno wymienionych, ze szkła białego, barwnego, przeznaczone do celów technicznych, — bez ozdób, chociażby rżnięte, szlifowane, matowane, z wtopioną siatką	2.906	21.752	1	2
	Razem	236.096	308.256	71.146	95.257
89600	Masa szklana w kawałkach do fabrykacji szkła, łom szklany	55.670	4.280	—	—
	OGÓŁEM	291.768	312.536	71.146	95.257

Wydawca: ZWIĄZEK HUT SZKLANYCH w POLSCE. Redaktor: Antoni Tarwid

Druk. „Royal", W-wa, Chmielna 30. Tel. 5.95-71.